

gøre nogle Dages Arbejde for andre for god Betaling — hvad der mange Gange kan faas i den travle Tid — for derved at tjene noget til Hjælp til sin Bedrift. Men jeg skal gerne indrømme, at Idealet for mig ogsaa godt kan være, at Lodderne blive saa store, at der kan leves selvstændigt paa dem. Jeg har imidlertid et endnu større Ideal: at saa mange som muligt komme ud af Lejestuerne, eller rettere, at saa mange som muligt af dem, der skulle sætte Bo, undgaa at træde ind i Lejestuerne. Det er nemlig med Beklagelse, jeg tidt har set en dygtig Karl og en dygtig Pige indtræde i Ægteskabet uden at se Udveje til at faa en Ejendom, hvorfor de maa træde ind i en Lejestue.

Nu kan dertil siges, at det har vist sig, at der har været tilstrækkelige Midler til, at de kvalificerede til Dags Dato have kunnet faa Laan. Ja, saaledes ser det ud paa Papiret, men saaledes tror jeg ikke, det er i Virkeligheden. Jeg tror, der er alt for faa Midler, og Grunden dertil er den, at der er alt for mange, der maa blive i Lejestuerne eller træde ind i Lejestuerne, naar de træde ud af deres Tjenesteforhold. Dette skriver sig fra, at mange tænke som saa, at der vil blive alt for mange Ansøgere, saa at de udsætte sig for ikke at faa noget, og hvad kan det saa hjælpe at søge? Det holder nogle tilbage. Men det sker ogsaa mange Gange, at ikke alle og enhver, der ville sælge Jord, bryde sig om at sælge til saadanne Folk. De ere jo ikke sikre paa, at Handelen gaar i Orden. Og selv om de paagældende ere kvalificerede, er der mange Jordsælgere, der sige: Ja, men sæt nu, at der ikke bliver Jord nok til dem alle, saa bliver din Ejendom skudt til Side, og saa har du haft Ulejlighed med at søge at faa den solgt uden at blive af med den alligevel; du maa derfor hellere se at sælge den til andre! Hvis der er nogen Sandhed i, at Statshusmænd købe Jord dyrere end andre — jeg har ikke opdaget det, men maaske det er Tilfældet paa enkelte Egne —, ligger Grunden maaske deri, at som sagt en Sælger mener, at der er Mulighed for, at Handelen ikke gaar i Orden, og derfor tænker, at hvis han ikke kan faa sin Jord temmelig godt eller meget godt betalt af Statshusmanden, maa han hellere lade være at sælge til denne, men sælge til andre, der kunne faa Laan andre Steder, saa at han er sikker paa, at Sagen gaar i Orden.

Jeg vil derfor meget ønske og haabe, at Staten nu vil vise, at den har tilstrækkelig Penge at ofre, saa at alle kvalifice-

rede i Fremtiden kunne komme med. Men skal det Maal naas, kunne vi ikke blive staaende ved $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr., men maa endnu højere op, helst op over 4 Mill. Kr. Men allerede et Tillæg af $\frac{1}{2}$ Mill. vil hjælpe betydeligt til. At Staten løber nogen stor Risiko, er der ikke ført noget Bevis for ved det, der allerede er passeret. Jeg er nu ikke blind for, at selv om Staten endnu ikke har lidt større Tab paa Ejendommene, kan det jo nok blive Tilfældet i Fremtiden. Jeg skal indrømme, at der i de forløbne Aar ikke er afbetalt ret meget paa Ejendommene — paa en stor Del slet intet. Altsaa kan jo nok i Aarenes Løb Staten komme til at tabe paa nogle enkelte og maaske ogsaa noget mere, end der er tabt hidtil; for det, der er tabt hidtil, er næsten helt uden Betydning. Hidtil er der tabt 1000 Kr. om Aaret, og selv om Staten skulde løbe en noget større Risiko og tabe noget mere, spiller det slet ingen Rolle. Naar vi se hen til det større Udbytte, Jorden kommer til at give, de større Værdier, der skabes, og den dermed følgende større Forbrugsevne, tror jeg, at Staten indirekte vil tjene flere Penge, end den direkte taber. Det vilde i hvert Fald være meget ønskeligt at komme saa vidt i Fremtiden, at enhver kvalificeret Ansøger kunde være aldeles sikker paa at faa en Jordlod til rimelig Pris, idet han vidste, der var Penge nok til at komme i Besiddelse deraf.

Naar vi se paa Forslaget, som det foreligger, med de Oplysninger, der findes paa sidste Side, maa det indrømmes, at der har været tilstrækkelig Penge hidtil, men Grunden er vel ogsaa noget den, at Amtskommissionerne ikke alle Vegne lige godt have været deres Opgave voksne. Jeg skal straks indskyde den Bemærkning, at naar der de andre Gange har været talt om, at det skulde være et Forsøg, man gjorde, har jeg aldrig ment, at man behøvede at gøre Forsøg, thi det maatte være indlysende for alle, at paa den Maade, disse Ejendomme blev skabte, maatte de blive nyttige og gode Ejendomme. Det eneste, der kunde være at befrygte, var, at Amtskommissionerne, som særlig skulde staa paa Statens Tarv og tillige skulde staa paa Ansøgenes Tarv, ikke skulde være saa gode, som de burde være. Var det gode Amtskommissioner, som formaaede at gennemskue, hvad der skulde besigtiges, baade Jorden og Bygningerne, og vurdere de paagældende, der skulde flytte ind i disse Huse, kunde der aldrig være Tale om andet end, at det maatte være et nyttigt og godt Foretagende. Hvorvidt disse